

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 9 Mayıs 2025
Sayı : 765

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

“Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”
gerekçesiyle ilişikte sunulmuştur. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Nihat ÖZDEMİR
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	İçişleri
Esas Komisyon	Çevre
Tarih: 13-5-2025	Esas No: 2/3113

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BSK LTGI
13 Mayıs 2025
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
13 Mayıs 2025
No: 1628065

GEREKÇE

Hayvanları Koruma Kanunu'nda yapılan son düzenlemeyle birlikte, sahipsiz sokak hayvanlarının toplanarak bakımevlerine götürülmesi zorunlu hale getirilmiştir. Kanunda yerel yönetimlere bakımevi inşa etme yükümlülüğü getirilmiş ve bu yükümlülüğün yerine getirilmesi için son tarih olarak 31.12.2028 belirlenmiştir. Teklifin yasalaştığı 30 Temmuz 2024 tarihi itibarıyla Türkiye genelinde yalnızca 322 bakımevi varken bu bakımevlerinin yaklaşık 105 bin toplam kapasitesi bulunmaktaydı. Aynı dönemde sahipsiz hayvan sayısının yaklaşık 4 milyon olduğu gerekçede ifade edilmişti.

Aradan geçen yaklaşık 10 aylık sürede barınak sayısında kayda değer bir artış sağlanamadığı gibi, mevcut barınak kapasiteleri de sahipsiz hayvanların barındırılmasına yeterli olmaktan uzaktır. Bu durum, sahipsiz hayvanların sahadan toplanmasının ve rehabilite edilmesinin önünde ciddi bir engel oluşturmaktadır. Kapasite yetersizliği nedeniyle hayvanların tamamının toplanması mümkün olamamakta, dolayısıyla sahadaki hayvanlara kısırlaştırma da yapılamamakta ve hedeflenen popülasyon kontrolü sağlanamamaktadır. Öte yandan, ormanlık alanlara terk edilen hayvanlar zamanla vahşileşmekte ve yeni melez (mix) ırkların oluşumuna neden olmaktadır. Bu hayvanlar, bağışıklıkları bulunmadığı için vahşi doğadan kaptıkları kuduz ve diğer zoonoz hastalıkları şehir ortamına taşıma riski kısırlaştırmanın önemini daha da arttırmaktadır.

Yerel yönetimlerin yasal yükümlülüklerini kısa sürede yerine getirememesi, merkezi idarenin ve ilgili bakanlıkların baskısına maruz kalmalarına neden olmaktadır. Bu baskı ortamında bazı yerel yönetimlerin topladıkları hayvanlara yönelik hukuk dışı, vahşet içeren uygulamalara başvurduğu yönünde haberler kamuoyuna yansımış; birçok olayla ilgili soruşturmalar başlatılmıştır. Öldürülen hayvanların cesetlerinin çöp konteynerlerine veya çöplüklere atılarak bertaraf edildiği örnekler, toplum sağlığı açısından ciddi salgın hastalık riskleri doğurmaktadır.

Yapılan son yasal değişiklikle “yakala, rehabilite et, yaşam alanına bırak” modeli terk edilerek “yakala, rehabilite et, barındır” modeli benimsenmiştir. Bu değişiklikle rehabilite edilen sahipsiz hayvanlar artık doğal yaşam alanlarına geri bırakılamamaktadır. Ancak bu uygulama, köpeklerin doğal alanlardan çekilmesi sonucu oluşan “vakum etkisi” nedeniyle yaban hayatının yerleşim alanlarına inmesine yol açmaktadır. Özellikle yabandomuzu, tilki, kurt ve ayı gibi vahşi türlerin yerleşim alanlarında görülmesine dair vakalar kamuoyuna yansımıştır. Oysa kuduz ve diğer zoonoz hastalıklara karşı bağışıklık kazanmış sokak köpeklerinin doğal alanlardaki varlığı, bu tür olayların önlenmesinde önemli bir bariyer görevi görmektedir. Bu nedenle, sahadaki hayvan varlığının tamamen ortadan kaldırılmaması büyük önem taşımaktadır.

Bu çerçevede; geçici olarak bakımevi yetersizliğinin telafisi, sahipsiz hayvanların öldürülmesinin önlenmesi, kısırlaştırma yoluyla popülasyonun kontrol altına alınması ve yaban hayatının yerleşim alanlarına yaklaşmasının engellenmesi için sahada kısırlaştırma yapılabilmesine yasal zemin hazırlanması zaruridir.

Bu teklif ile, yerel yönetimlere bakımevi kurma yükümlülüğü için belirlenen 31.12.2028 tarihine kadar ve yeterli kapasiteye ulaşılan dek, bakıma muhtaç ve yasaklı ırklar hariç olmak üzere sahipsiz hayvanların alanda kısırlaştırılarak bulundukları yaşam alanlarına bırakılabilmesi yetkisi verilmesi; böylece mevcut yasal düzenlemenin uygulanmasından kaynaklanan sorunların giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

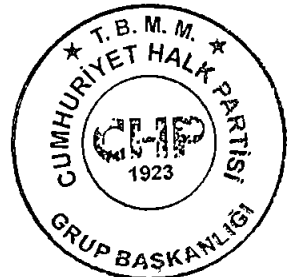
MADDE 1- Yapılan düzenlemeyle, kapasite yetersizliği nedeniyle alandan toplanamayan hayvanların popülasyonunun artmasını önlemek amacıyla, sağlıklı hayvanların kısırlaştırılarak doğal ortamlarına geri bırakılması hedeflenmektedir. Bu sayede alandaki popülasyon artışı kontrol altına alınacak ve yaban hayatıyla yerleşim alanları arasında bariyer görevi gören hayvanlara bağışıklık sistemi kazandırılarak zoonoz hastalıkların toplum sağlığını tehdit etmesinin önlenmesi sağlanacaktır.

MADDE 2- 5199 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde düzenlenen “**Hayvanlarla ilgili yasaklar**” kapsamında, bakımevlerinde rehabilite edilip kısırlaştırılan hayvanların, kapasite yetersizliği durumunda sahaya geri bırakılmasının yasak kapsamından çıkarılması hedeflenmektedir.

MADDE 3- 5199 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesinde ‘**Yerel yönetimlerin sorumlulukları**’ kapsamında, yerel yönetimlere kapasite yetersizliği nedeniyle alandan toplanamayan hayvanların popülasyonunun artmasını önlemek amacıyla, sağlıklı hayvanların kısırlaştırılarak doğal ortamlarına geri bırakılmasına yönelik yetki verilmesi amaçlanmaktadır. Bu sayede rehabilite edilmeden alanda dolaşan sokak hayvanlarının kısırlaştırılması sağlanarak popülasyon artışı engellenecek, yaban hayatıyla yerleşim alanları arasında bariyer görevi gören hayvanlara bağışıklık sistemi kazandırılarak zoonoz hastalıkların toplum sağlığını tehdit etmesinin önlenmesi sağlanacaktır.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

HAYVANLARI KORUMA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasının üçüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Rehabilite edilen köpeklerden bakıma muhtaç olanlar ve yasaklı ırklar hariç olmak üzere sahiplendirilemeyenler kısırlaştırıldıktan sonra kapasite yetersizliği durumunda alındıkları ortama geri bırakılabilir.”

MADDE 2- 5199 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (o) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“o) Yerel yönetimler adına toplanan sahipsiz hayvanları veya bakımevinde barındırılan köpekleri rehabilite yapmadan önce bakımevi dışında bir yere terk etmek veya bırakmak.”

MADDE 3- 5199 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının dördüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Rehabilite edilen köpeklerden bakıma muhtaç olanlar ve yasaklı ırklar hariç olmak üzere sahiplendirilemeyenler kısırlaştırıldıktan sonra kapasite yetersizliği durumunda alındıkları ortama geri bırakılabilir.”

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

